

● Şuşa mədəniyyətinin inciləri

Qasim bəy Zakir

Mədəniyyət Nəzirliyinin "Şuşa mədəniyyətinin inciləri" layihəsi müxtəlif bölmələr üzrə təqdimatlarla davam edir. "Şuşa ili" münasibətilə həyatı keçirilən layihənin "Şuşanın simaları" bölməsinin növbəti

təqdimati Qasim bəy Zakirə həsr olunub.

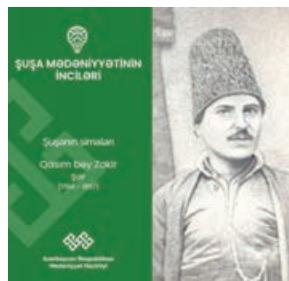
Qasim bəy Zakir 1784-cü ildə Şuşa şəhərində anadan olub. Onun əslİ Qarabağda məşhur olan Cavanşirlər nəslindəndir.

Zakirin satırlarında ən amansız tənqid olunanlar gücsüzlərin və acizlərin hüquqlarını tapdalayanlardır.

Onun müxtəlif mövzularda yazılıan "Məlikzadə və Şahsənəm", "Əmirzadə, məşuq və cavən aşiq", "Aşıqın təam bişirməyi", "Aşıq və məşuq haqqında", "Zövci-axər", "Tərlan və elçi", "Dəvəsi itən kəs", "Dərviş ilə qız", "Həya-sız dərvış", "Əxlaqsız qazı", "Xalqa vəz deyən, özü fisqü fücurdan çıxan biəməl alim" kimi mənzum hekayələri vardır. Zakirin mənzum hekayələrində məhəbbət insanın ülvi və nəcib hissini kimi təsvir olunur.

Zakirin realist yaradıcılığında təmsillərinin əhəmiyyəti müstəsnadır. "Aslan, Qurd və Çaq-qal", "Dəvə və Eşşək", "Tülü və Qurd", "Xain yoldaşlar haqqında", "İllan, Dəvə, Tisbağa", "Tülü və Şir", "Sədaqətlə dostlar haqqında", "Tisbağa, Qarğı, Kəsəyən, Ahu" adları ilə təm-sili çap olunub. Zakir təmsillərini yazarkən birinci növbədə şifahi xalq yaradıcılığında geniş yayılan təmsillərdən və məşhur hind abidəsi "Kəlilə və Dimnə" əsərindən, həmçinin klassik poeziyadakı təmsillərdən, Nizami, Cəlaləddin Rumi, Füzuli təmsillərindən də istifadə edib.

O, 1857-ci ildə Şuşada vəfat edib və şəhərin Mirzə Həsən qəbiristanlığında dəfn edilib.

Yusif Vəzir Çəmənzəminli

XX əsr Azərbaycan ictimai-siyasi fikir tarixinin ən parlaq nümayəndələrindən biri olan Yusif Vəzir Çəmənzəminli 1887-ci il sentyabrın 12-də Şuşa şəhərində ana-dan olub.

İlk təhsilini Şuşada Molla Mehdiyin məktəbində alıb. 1910-cu ildə Bakı Realni Məktəbini bitirən gənc yazıçı Kiyev şəhərindəki Müqəddəs Vladimir adına İmperator Universitetinin Hüquq fakültəsinə daxil olur. Bu dövrlərdə Yusif Vəzir uşaqlar üçün yazdığı və əsasını xalq nağıllarından götürdüyü məşhur "Məlik Məmməd" nağılını qələmə alır. O, "Çəmənzəminli" təxəllüsündən 1911-ci ildən istifadə etməyə başlayıb və bu adla tanınır. 1912-ci ildə Kiyevdə, 1919-cu ildə İstanbulda müxtəlif vəzifələrdə çalışıb. Bu dövrlər ərzində də ədəbi yaradıcılığını uğurla davam etdirib.

Vətəninə qayidian Yusif "Bakı işçisi" nəşriyatında şöbə redaktoru, daha sonra Dövlət Plan Komitəsinin ictimai-mədəni bölməsində ixtisası üzrə vəkil işləyir, Azərbaycan Dövlət Universitetinin Şərqsünaslıq fakültəsində, müxtəlif institutlarda rus dilindən dərs deyir.

1938-ci ildə Yusif Vəzir Özbəkistanın Urgenc şəhərindəki Pedaqoji İnstitutda baş müəllim və eyni zamanda institut kitabxanasına müdir təyin olunub. 1940-cı ildə həbs edilərkən Bakıya götərilib. Altı aya yaxın Keşlə qəsəbəsindəki həbsxanda saxlanıldıqdan sonra Nijni Novgorod vilayətindəki həbs düşərgəsinə göndərilib. Yusif Vəzir Çəmənzəminli 1943-cü il yanvarın 3-də dustaqları olduğu həbs düşərgəsində vəfat edib və Betluqa çayının sahilindəki qəbiristanlıqda dəfn olunub. 1956-ci ildə bir çox digər repressiya qurbanları kimi Yusif Vəzirə də bəraət verilib.

